

Passende beoordeling strandopgang Castricum aan Zee

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

Passende beoordeling strandopgang Castricum aan Zee

Toetsing in het kader van de natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2025-119

Versie	Datum	Gecontroleerd door
Versie 2	14 juli 2025	

Titel: Passende beoordeling strandopgang Castricum aan Zee
 Projectcode bureau: 2025-119
 Projectleiding:
 Veldwerk en uitwerking:
 Opdracht: Gemeente Castricum
 Contactpersoon:
 Akkoord voor uitgave: Teamleider Van der Goes en Groot
 Paraaf:

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot; opdrachtgever vrijwaart Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Heulweg 28

 Rijswijk

www.vandergoesengroot.nl

Inhoud

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding en doel	7
1.2	Het plangebied	8
1.3	Leeswijzer	8
2	Methode	10
2.1	Gebiedsbescherming	10
2.1.1	Natura 2000	10
3	Aanwezige biotopen	12
4	Projectbeschrijving	13
4.1	Huidige situatie	13
4.2	Werkzaamheden en plansituatie	13
5	Passende Beoordeling Natura 2000	17
5.1	Het Natura 2000-gebied	17
5.1.1	Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat	17
5.1.2	Aanwezige biotopen	19
5.1.3	Beschermde waarden in en bij het plangebied	19
5.2	Effecten van het project	20
5.2.1	Aanlegfase	20
5.2.2	Aanwezigheidsfase	21
5.3	Gevoeligheid van de habitattypen en soorten	23
5.3.1	Algemeen	23
5.4	Toetsing	24
5.4.1	Significantie	24
5.4.2	Algemeen	24
5.5	Effectbeoordeling	25
5.5.1	Oppervlakteverlies	25
5.5.2	Versnippering	26
5.5.3	Verontreiniging	27
5.5.4	Verdroging	27
5.5.5	Verstoring door geluid en trillingen	27
5.5.6	Lichthinder	27
5.5.7	Optische verstoring	28
5.5.8	Verandering in populatiedynamiek	29
5.5.9	Cumulatieve effecten	29
5.6	Conclusie	30

6	Specifieke zorgplicht	31
6.1	Passende preventieve maatregelen	31
6.2	Passende herstelmaatregelen	32
7	Samenvatting van de conclusies	33
7.1	Passende Beoordeling Natura 2000	33
8	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	34
9	Bijlagen	35

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Castricum wil de strandopgang van Castricum aan Zee aanpassen. De gemeente heeft Ecologisch Onderzoeks- en Adviesbureau Van der Goes en Groot opdracht verleend een Passende Beoordeling en kartering van Rode Lijst-soorten (planten) uit te voeren in het kader van de voorziene aanpassing van de strandopgang Castricum aan Zee. In 2024 is al een Voortoets Natura 2000 uitgevoerd (VAN GROEN, 2024) en een aanvullend memo geschreven.

Sinds 1 januari 2024 valt de natuurwetgeving onder de Omgevingswet (hierna Ow). De Ow bundelt een groot aantal wetten en regels voor de leefomgeving, waaronder de voormalige Wet Natuurbescherming (Wnb). De Wnb op haar beurt is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet destijds zijn samengevoegd.

Onder de Ow valt soortenbescherming en ook gebiedsbeschermende wet- en regelgeving. Gebieden kunnen beschermd zijn als Natura 2000-gebied, als onderdeel van het 'Natuurnetwerk Nederland' (NNN, voorheen Ecologische hoofdstructuur, EHS) of als houtopstand (zie Bijlage 1.3). Daarnaast kunnen provincies zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow).

Natura 2000

Gezien de ligging van het plangebied, grotendeels in Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat, is een toetsing van de gevolgen van dit plan voor dit Natura 2000-gebied

Figuur 1-1

Ligging van de 'strandopgang Castricum aan Zee' (rood omkaderd) en de begrenzing van Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat (licht doorschijnend groen).

zeker aan de orde. De vraag is of er een kans is op significante gevolgen voor Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat. In dat geval is sprake van een Natura 2000-activiteit en is vergunningverlening aan de orde.

Het geplande project kan tot verhoogde emissie van stikstof leiden. Er is een analyse uitgevoerd van de hierdoor veroorzaakte extra depositie van stikstof op gevoelige habitattypen in het nabijgelegen Natura 2000-gebied (WYTEMA, 2024). Er wordt bij dit project alleen met elektrische apparatuur gewerkt.

Conclusie

In dit rapport worden daarom de volgende toetsen uitgevoerd:

- ♣ Passende Beoordeling Natura 2000.

1.2 Het plangebied

In **Figuur 1-1** is de ligging van het plangebied aangegeven. Op de kaart is tevens aangegeven hoe de locatie is gelegen ten opzichte van het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat. Het plangebied ligt grotendeels in het Natura 2000-gebied en maakt deel uit van de Zeeweg te Castricum aan Zee.

De ‘algemene exclaveringsformule’ zoals weergegeven in §3.4 van het Aanwijsbesluit van het Natura 2000-gebied naam bepaalt het volgende:

Verhardingen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 wordt afgeweken.”

Voor ‘verhardingen’ hanteert hetzelfde Aanwijsbesluit de volgende definities:

‘Verhardingen kunnen bijvoorbeeld zijn: wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglooingen. Wegen betreffen alle voor het gemotoriseerd verkeer in gebruik zijnde kunstmatig verharde wegen met inbegrip van de daarin liggende bruggen en duikers en de tot die wegen behorende paden en bermen of zijkanten.’

Aangezien in §3.3. van het Aanwijsbesluit geen bijzondere bepalingen omtrent ‘verhardingen’ worden genoemd, is de algemene tekstuele exclaveringsformule voor het plantracé van de strandopgang van toepassing. Volgens deze exclaveringsformule horen de bestaande verharding en de bermen/zijkanten langs de strandopgang niet tot het Natura 2000-gebied. Van een berm is bij de strandopgang in dit geval echter geen sprake. Er bevindt zich hier een harde overgang tussen stelconplaat en omliggend duingebied.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt aangegeven hoe de toetsing is uitgevoerd. In hoofdstuk 4 wordt een beschrijving gegeven van het project dat getoetst moet worden.

De Passende Beoordeling Natura 2000 staat beschreven in hoofdstuk 5. Eerst wordt in §5.1 het Natura 2000-gebied beschreven en de daarin beschermde natuurwaarden. Hier wordt tevens het bekende of verwachte vóórkomen van deze waarden nabij of in het plangebied besproken. In §5.2 wordt aangegeven welke storende effecten zouden kunnen optreden bij het uitvoeren van het project, waarna in de volgende paragrafen de gevoeligheid van de relevante natuurwaarden voor de storende factoren wordt onderzocht en in een voortoets de effecten van het project op de relevante natuurwaarden worden beoordeeld.

In hoofdstuk 6 worden voor soorten, waarvoor de specifieke zorgplicht van toepassing is, en die in het plangebied verwacht kunnen worden, enkele passende preventieve maatregelen of herstelmaatregelen beschreven.

Tenslotte worden in hoofdstuk 7 en 8 de conclusies op een rij gezet en wordt een literatuurlijst gepresenteerd.

In Bijlage 1 wordt aangegeven hoe de wetgeving rond Natura 2000 en NNN-gebieden is ontstaan en wat deze wetgeving precies inhoudt. Tevens komt de bescherming van soorten aan de orde.

2 Methode

2.1 Gebiedsbescherming

Gebieden kunnen beschermd zijn als Natura 2000-gebied, onderdeel van het NNN, als grootschalige houtopstand of als bijzondere provinciaal natuurgebied of Beschermd Landschap.

2.1.1 Natura 2000

Middels een voortoets kan worden vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een nieuwe menselijke activiteit in en rondom een Natura 2000-gebied kan worden toegelaten.

Volgens de Ow is het verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met, of nodig is voor, het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

De vergunningplicht is dus beperkt tot die projecten die, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen/projecten, significante gevolgen kunnen hebben voor de relevante natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. Het begrip 'natuurlijke kenmerken' moet worden gerelateerd aan de instandhoudings-doelstellingen voor het gebied: ze hebben te maken met de ecologische functies.

Wanneer op voorhand in een voortoets op basis van objectieve en navolgbare gegevens met zekerheid significante gevolgen zijn uitgesloten, dan geldt geen vergunningplicht, maar wel een zorgplicht.

Wanneer er wel kans is op een significant negatief effect van het project op de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, zoals bij dit project, is een passende beoordeling vereist.

In artikel 5.1 lid 1 van de Ow staat dat het verboden is om zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

In artikel 16.53c staat dat als een project significant negatieve gevolgen kan hebben, er een passende beoordeling gemaakt moet worden voordat een vergunning verleend kan worden.

Een passende beoordeling houdt in dat op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, de gevolgen van een plan of project, die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in gevaar kunnen brengen, geïnventariseerd moeten worden.

De toetsing is uitgevoerd aan de hand van beschikbare literatuur, meest afkomstig van het ministerie van LNV en de Nationale Databank Vegetatie- en habitatkarteringen (www.ndvh.nl, habitattypen). De informatie uit de gebiedendatabase werd aangevuld met informatie uit het beheerplan dat leidend is bij het behalen van de gestelde instandhoudingsdoelstellingen.

Tevens werd tijdens het veldbezoek aan het plangebied op 18 juni 2025 beoordeeld welke habitattypen aanwezig zijn in het plangebied, wat de kwaliteit hiervan is en zijn luchtfoto's en recente foto's van het plangebied bestudeerd, zie verder hoofdstuk 5.

Voor de cumulatietoets is gebruik gemaakt van Ruimtelijkeplannen.nl en officiële bekendmakingen.nl.

Inventarisatie Rode Lijst-soorten

Op 18 juni 2025 is een inventarisatie van Rode Lijst-soorten (planten) uitgevoerd in een zone van 100 meter rond de strandopgang. Het ging daarbij met name om Blauwe zeedistel en Zeewolfsmelk. Het onderzoeksgebied is volledig geïnventariseerd op groeiplaatsen van de

*Tabel 2-1
FLORON abundantieschaal.*

Code	Aantal exemplaren
A	1
B	2-5
C	6-25
D	26-50
E	51-500
F	501-5000
G	> 5000

relevante plantensoorten. De aantalscodering van FLORON is gebruikt om het voorkomen van soorten vast te leggen (Tabel 2-1). De soorten zijn altijd op de locatie vastgelegd waar deze zijn aangetroffen.

Voor het schatten van abundanties zijn richtlijnen gehanteerd conform de "Handleiding Inventarisatieprojecten", gepubliceerd door FLORON (versie maart 2022). In het algemeen geldt dat planten die duidelijk één exemplaar zijn, ook voor één tellen. Groeiwijze kan voor verwarring zorgen, maar breed genomen wordt elke zelfstandig wortelende eenheid als één exemplaar geteld. Bij soorten die in pollen groeien wordt de pol als teleenheid genomen. Van soorten die wortelstokken of op de knopen wortelende uitlopers vormen, worden de wortelende rozetten of (bloei)stengels apart geteld. In bepaalde gevallen is niet duidelijk zichtbaar wat als één exemplaar kan worden opgevat. Bij zulke soorten wordt alleen het aantal bloeistengels geteld.

De resultaten van deze inventarisatie worden gepresenteerd in §5.1.3 en in §5.5.7.

3 Aanwezige biotopen

In dit hoofdstuk worden de aanwezige biotopen binnen het plangebied beschreven.

Bermen

De bermen en zijkanten van de strandopgang bestaan uit opgestoven zand met een pioniervegetatie bestaande uit onder meer Gewone zandkool, Helm, Slangenkruid, Zandhaver, Zandzegge en Zeeraket.

Open duin

Het gebied grenzend aan de strandopgang bestaat grotendeels uit stuivend duinzand, zogenaamde Witte duinen, begroeid met onder meer Akkermelkdistel, Bitterkruid, Duinsterretje, Helm, Schermhavikskruid en Zeeraket.

Struweel

Lokaal is aan beide zijden van de strandopgang sprake van Duindoornstruwelen. Het betreft een gesloten vegetatie die wordt gedomineerd door Duindoorn en Dauwbraam. Hier en daar zijn struiken aanwezig als Gewone vlier, Kardinaalsmuts, Rode kornoelje, Wegedoorn en Wilde liguster. lokaal groeien er kruiden als Grote brandnetel en Asperge. Het habitatype Duindoornstruwelen lijkt zich hier uit te breiden ten koste van habitatype Witte duinen.

Duindoornstruweel aan de noordzijde van de strandopgang Castricum aan Zee.

4 Projectbeschrijving

In onderstaande paragrafen wordt een overzicht gegeven van de situatie die getoetst moet worden.

4.1 Huidige situatie

De in het plangebied aanwezige biotopen staan beschreven in hoofdstuk 3.

De bestaande strandopgang bestaat nu uit grijze industrieplaten (stelconplaten). Bij het strand gaat het om vier rijen platen (van 2x2 meter), hoger op de opgang is sprake van een deel van de opgang met vijf rijen stelconplaten. Hier is ook enige parkeergelegenheid voor de eigenaren van de strandtenten. Het bovenste gedeelte van de opgang bestaat uit drie rijen stelconplaten.

Lokaal zijn de stelconplaten overstoven met zand. In de loop der tijd is zand van de duinen en het strand namelijk verstoven en op het onverharde gedeelte naast de industrieplaten afgezet en daar blijven liggen, door ontbreken van onderhoud.

Door verstuiving zijn de duinen aan de zuidzijde dichter bij en over de verharding komen te liggen en is een steil talud ontstaan, ook door ontbreken van onderhoud.

Aan de zuidzijde van de strandopgang staan momenteel drie lantaarnpalen en vier prullenbakken.

4.2 Werkzaamheden en plansituatie

De oude bestaande verharding op de strandopgang wordt opgenomen en afgevoerd naar een erkend verwerker. Aan de zuidkant van de strandopgang wordt een keerwand van één meter hoog aangebracht over een lengte van tweemaal 30 meter, dit om verstuiving van zand vanuit de duinen op de strandopgang tegen te gaan. Halverwege zal een uitsparing van een meter worden aangebracht, als mitigerende maatregel om de mogelijke barrièrewerking voor landdieren te verminderen, dit in het kader van specifieke zorgplicht Natura 2000, zie Bijlage 1.3.1. De betonnen keerwand zal de uitstraling van een golf krijgen.

De nieuwe verharding zal uit nieuwe industrieplaten bestaan met een aparte afwerking. Over de gehele lengte van de strandopgang zullen vier rijen stelconplaten worden aangebracht (gewapende prefab betonplaten in zandkleur van 2x2 meter). De nieuwe verharding zal wat korter zijn dan in de huidige situatie. In het middengedeelte van de strandopgang zal sprake zijn van minder verharding (van 5 naar 4 platen breed), hogerop zal sprake zijn van meer verharding (van 3 naar 4 platen breed).

In februari 2024 is een toetsing aan de omgevingswet uitgevoerd ten behoeve van het project 'strandopgang en entreeplein Castricum aan Zee' (VAN GROEN, 2024). De maatvoering van de strandopgang is nadien iets aangepast. In Bijlage 2 is de verharding van de oude situatie te zien ten opzichte van de verharding in de nieuwe situatie.

In de nieuwe situatie zal het parkeergedeelte halverwege de huidige opgang verdwijnen. Hier zullen twee zitbanken en enige verharding worden geplaatst. De drie lantaarnpalen aan de zuidzijde van de strandopgang zullen worden vervangen door nieuwe lichtmasten, vergelijkbaar qua lichtsterkte.

In **Figuur 4-1** is het verschil in ruimtebeslag te zien tussen de huidige situatie wat betreft verharding (stelconplaten) op de strandopgang Castricum aan Zee (dunne zwarte lijn) versus de toekomstige situatie (dunne rode lijn, inclusief keerwand van 2x 30 meter en zitjes). De dikke blauwe lijn is het gebied waar beide gebieden overlappen (713 m²). Het verschil tussen het oppervlak oude verharding (770 m²) en het oppervlak nieuwe verharding (856 m²) bedraagt 86 m². Een oppervlak van 134 m² dat nu nog niet verhard is wordt verhard. Daar staat tegenover dat een oppervlak van 48 m² dat nu verhard is in de toekomstige situatie niet meer verhard zal zijn.

Werkzaamheden talud

In de loop der jaren is aan weerszijden van de strandopgang een steil talud ontstaan, bij gebrek aan onderhoud. Aan de noordzijde van de nieuwe strandopgang zal daarom 160 m³ zand ontgraven worden, aan de zuidzijde 260 m³. De in totaal 420 m³ ontgraven zand zal worden gebruikt om aan te brengen onder de prefab betonplaten van de nieuwe strandopgang, zodat deze iets hoger komt te liggen. Gemiddeld gaat het om 30 centimeter ophoging, van geen enkele ophoging bovenaan de strandopgang tot 60 centimeter beneden aan de strandopgang.

De te ontgraven terreindelen staan met gele omkadering weergegeven in **Figuur 4-2**. Aan de noordzijde gaat het om 79 m² (westzijde) en 196 m² (oostzijde). Aan de zuidkant van de strandopgang gaat het om 487 m². In totaal zal 420 m³ zand over een oppervlak van 695 m² ontgraven worden. Dat betekent gemiddeld ruim 60 centimeter zand. Vanwege het aan te brengen natuurlijk ogende reliëf zal de dikte van de af te graven laag variëren.

Vanwege de ontgravingen zal de geomorfologie in de directe omgeving van de strandopgang enigszins veranderen. De zijkanten van de strandopgang zullen zodanig worden afgevlakt dat een natuurlijk ogend golvend patroon ontstaat. Het oppervlak van 695 m² zal na het afvlakken met Helm worden ingeplant. Verder zullen pionierplanten van Witte duinen dit gebied kunnen koloniseren. Het gaat dan om soorten als Gewone zandkool, Bitterkruid, Zeeraket en Zeemelkdistel. Ook de meer bijzondere Rode Lijst-soorten Blauwe zeedistel en Zeewolfsmelk kunnen hier gaan groeien.

Figuur 4-1

Vershil in ruimtebeslag tussen de oude situatie qua ruimtebeslag (zwarte lijn) versus de nieuwe situatie (rode lijn). De blauwe lijn geeft het overlapgebied aan.

Figuur 4-2

Ligging nieuwe strandopgang (rood omkaderd), de te ontgraven delen aan weerszijden van strandopgang (geel omkaderd) en de ligging van het Natura 2000-gebied (doorschijnend groen). Bestaande verhardingen maken geen deel uit van het aangewezen gebied.

Zand dat zich in de toekomst aan met name de zuidzijde van de strandopgang ophoopt achter de keerwand zal jaarlijks worden verwijderd tot twee meter afstand van de keerwand, dit in het kader van onderhoud van de strandopgang. Het gaat hier dus om een oppervlak van maximaal 120 m² dat onderhouden zal worden. Op die manier zal het talud niet te steil worden. Het vrijkomende zand zal op het strand worden gelegd.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit herprofilering van duingebied grenzend aan de strandopgang. Daarbij zal de vegetatieve toplaag verwijderd worden, zal zandgrond vergraven worden en elders worden opgebracht. Bij deze werkzaamheden kunnen dieren en planten beschadigd, verwond, verdrukt of gedood worden. Ook kunnen verblijfplaatsen van dieren of groeiplekken van planten beschadigd of vernield worden.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden kan door geluid, trillingen en licht, verstoring optreden van (beschermde) natuurwaarden.

Tabel 4-1

In te zetten materieel bij de verschillende geplande werkzaamheden in het plangebied.

Werkzaamheid	in te zetten materieel
Opnemen industrieplaten / verharding	hydraulische graafmachine
Verrijden opgenomen materiaal i.v.m. opladen voor transport	laadschop
Afvoeren industrieplaten / verharding	dieplader
Aanvoeren nieuw verhardingsmateriaal	vrachtwagen
Bij rijden en verwerken verhardingsmateriaal	hydraulische graafmachine

Planning

Volgens planning zullen de werkzaamheden tussen 1 februari en begin maart 2026 worden uitgevoerd. Er zal alleen overdag gewerkt worden, globaal tussen 7.00 en 16.00 uur. De werkzaamheden zullen dus ruim voor het broedseizoen worden uitgevoerd.

Materieel

Het terrein waar werkzaamheden zullen plaats vinden betreft de strandopgang van 11 meter breed en de te ontgraven zones aan weerszijden van de strandopgang.

Het te gebruiken materieel staat weergegeven in [Tabel 4-1](#). De vier meter hoge lantaarnpalen zullen worden vervangen vanaf een bestelbus met achterop een hoogwerker.

Impressie strandopgang met steile zuidzijde links op de foto en minder steile noordzijde rechts.

5 Passende Beoordeling Natura 2000

Uit de voortoets en de aangepaste projectomschrijving in combinatie met aanvullend overleg met de ODNHN eind 2024 kwam naar voren dat het project mogelijk significante gevolgen heeft voor het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat.

Zo kunnen er veranderingen in de geomorfologie van het plangebied en de directe omgeving optreden als gevolg van de aanpassing van de strandopgang. Ook is van belang of er een cumulatief negatief effect kan optreden in combinatie met andere plannen en projecten die spelen in hetzelfde Natura 2000-gebied. Daarnaast is de vraag of er negatieve effecten kunnen zijn op Rode Lijst-soorten (planten) in en rond het plangebied in verband met de specifieke zorgplicht. Om deze laatste vraag te kunnen beantwoorden is een inventarisatie uitgevoerd van deze soorten in een zone van 100 meter rond de strandopgang (zie ook §2.1.1).

5.1 Het Natura 2000-gebied

Hieronder worden eerst de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied beschreven (informatie van het Ministerie van LNVN, gebiedendocument en het beheerplan) en wordt een overzicht gegeven van de doelen die gesteld zijn voor dit gebied t.a.v. beschermde waarden waarvoor het is aangemeld. Vervolgens wordt aangegeven waar deze onder de Omgevingswet beschermde waarden te verwachten zijn.

5.1.1 Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat

Het Noordhollands Duinreservaat meet ongeveer 5.240 ha en is een karakteristiek voorbeeld van een Nederlands duinlandschap, zoals dat in de loop der eeuwen ontstaan is als gevolg van een samenloop van geologische, geomorfologische en klimatologische omstandigheden en menselijk handelen. Het is een biologisch, morfologisch, hydrologisch en landschappelijk geheel van duinen met natte en vochtige duinvalleien, duingraslanden, struwelen, bossen en ruigten. Het ligt op de overgang van de kalkrijke naar de kalkarme duinen. Het gebied behoort in zijn algemeenheid tot de kalkrijke duinen; er is echter een verloop in kalkrijkdom te zien. Het meest noordelijke stuk, ten noorden van Bergen aan Zee, is, evenals het aangrenzende gebied Schoorlse duinen, kalkarm.

De vegetatie weerspiegelt de kalkgehalten in de bodem: in het uiterst noordelijke deel komen kalkarme vegetaties met kraaiheide, kruipwilg, buntgras voor, ten zuiden van Bergen aan Zee overgaand in kalkrijke duingraslanden met duinsterretje en zeedorpenvegetaties, zoals bij Wijk aan Zee en Egmond aan Zee. Een aanzienlijk deel van het gebied is bebost met naaldbossen en loofbossen, die voor een deel zeer oud zijn.

In [Tabel 5-1](#) staan de habitattypen en soorten uit de Natura 2000-database.

Aanwijzing

Het gebied is op 30 juni 2017 definitief aangewezen als Natura 2000-gebied. Er is een beheerplan voor het Natura 2000-gebied opgesteld.

Instandhoudingsdoelen

De instandhoudingsdoelen betreffen voor de habitattypen tenminste behoud van de oppervlakte en de kwaliteit en voor de soorten tenminste behoud van omvang en kwaliteit van het leefgebied voor behoud van de populatie.

Voor de habitattypen Witte duinen, Grijze duinen, Vochtige duinvalleien (type D) en Blauwgraslanden wordt gestreefd naar uitbreiding van de oppervlakte en ook naar verbetering van de kwaliteit. Voor Duinheiden met Kraaihei, vochtig (type A) en Duinbossen, vochtig (type B) wordt gestreefd naar verbetering van de kwaliteit.

Voor de Gevlekte witsnuitlibel wordt gestreefd naar uitbreiding oppervlak en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Voor Nauwe korfslak wordt gestreefd naar behoud oppervlakte en kwaliteit leefgebied.

De instandhoudingsdoelen moeten richting geven aan het uit te voeren natuurbeheer- en beleid.

De situatie ten tijde van het publiceren van het aanwijzingsbesluit is bepalend voor wat onder 'behoud' moet worden verstaan en vanaf welk niveau 'uitbreiding' en 'verbetering' nagestreefd moet worden.

Beheerplan

Het belangrijkste deel van het beheerplan beschrijft hoe de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (zie hierboven) kunnen (moeten) worden gerealiseerd. Het plan betreft de eerste beheer-planperiode (2018-2024). Het geeft een uitgebreid overzicht van de staat van de beschermde habitattypen en -soorten en hoe de doelen daaromtrent kunnen worden verwezenlijkt. Het zal in grote lijnen het beleid voor de komende jaren in het Natura 2000-gebied sturen.

Tabel 5-1

Relevante habitattypen en soorten in Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat met beheerdoel, zie tekst.

Code	Habitatype (verkorte naam)	Doel	
		Opp	Kwaliteit
H2110	Embryonale duinen	=	=
H2120	Witte duinen	>	>
H2130	Grijze duinen	>	>
H2140	Duinheiden met kraaihei	=	>
H2150	Duinheiden met struikhei	=	=
H2160	Duindoornstruwelen	= (<)	=
H2170	Kruipwilgstruwelen	= (<)	=
H2180	Duinbossen	=	=
H2190	Vochtige duinvalleien	>	>
H6410	Blauwgraslanden	>	>
H6430c	Ruigten en zomen, droge bosranden	=	=
H7210	Galigaanmoerassen	=	=
	Soorten		
H1014	Nauwe korfslak	=	=
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	>	=

5.1.2 Aanwezige biotopen

Tijdens het veldbezoek op 18 juni 2025 is een beschrijving gemaakt van de aanwezige biotopen langs de strandopgang Castricum aan Zee (zie hoofdstuk 3).

5.1.3 Beschermde waarden in en bij het plangebied

De locatie en ligging van in het plangebied aanwezige habitattypen zijn afkomstig uit de Nationale Databank Vegetatie- en habitatkarteringen (www.ndvh.nl).

Het plangebied is daarnaast op 18 juni 2025 bezocht om enerzijds de aanwezige en aangrenzende habitattypen/biotopen te beschrijven en anderzijds eventuele incidentele waarnemingen te doen van relevante flora en fauna (voor zover waarneembaar). Op basis van de aangetroffen biotopen is per relevante soort/habitatype een inschatting gemaakt van het mogelijke voorkomen in en bij het plangebied.

Habitattypen

De volgende habitattypen werden aangetroffen in een straal van 100 meter rond het plangebied: Witte duinen, Grijze duinen kalkrijk en Duindoornstruwelen (zie [Figuur 5-1](#)). Van de drie vlakken aan de noordzijde van de strandopgang is van het meest oostelijke vlak een tweede habitatype gedefinieerd, namelijk Duindoornstruwelen (84%). De kwaliteit van de habitattypen direct grenzend aan de strandopgang is goed.

Habitatrichtlijnsoorten

De aangewezen habitatrichtlijnsoorten in het Noordhollands Duinreservaat zijn Nauwe korfslak (H1014) en Gevlekte witsnuitlibel (H1042). Vanwege het ontbreken van geschikt habitat in en nabij het plangebied is de aanwezigheid van deze soorten hier uitgesloten.

Figuur 5-1

Ligging plangebied (rood omkaderd), met zone van 100 meter daaromheen (zwart omkaderd) en de aanwezige habitattypen, lichtgeel is Witte duinen, oranje = Duindoornstruweel, grijs = Grijze duinen kalkrijk (bron ndvh.nl).

Tijdens de inventarisatie van op 18 juni 2025 van Rode Lijst-soorten is een groeiplaats van Blauwe zeedistel en Zeewolfsmelk aangetroffen, aan de noordzijde van de strandopgang, vlak achter de aanwezige strandtenten (zie onderstaande foto van de groeiplaats van Zeewolfsmelk). De groeiplaatsen van deze soorten zijn op kaart weergegeven in [Figuur 5-3](#) in §5.5.7.

5.2 Effecten van het project

Door het project kunnen verschillende negatieve effecten optreden in Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat. Op grond van de voormalige “Effectenindicator” van het ministerie van LVVN zijn de storende factoren bepaald. Hierbij is uitgegaan van de activiteit “Weg”. Verdroging kan in dit geval niet optreden.

Deze mogelijke effecten zijn onder te verdelen in tijdelijke effecten tijdens de aanleg en effecten als gevolg van de aanwezigheid van de vernieuwde strandopgang. Daarnaast zijn verstoringen mogelijk door bestaand gebruik.

5.2.1 Aanlegfase

Oppervlakteverlies

Plaatselijk wordt de strandopgang verbreed. Netto zal enige toename van verharding plaatsvinden. Door de ontgravingen treedt mogelijk (tijdelijk) oppervlakteverlies op van relevante habitattypen.

Groeiplaats van Zeewolfsmelk vlak achter een strandtent op 18 juni 2025.

Verontreiniging

Bij de werkzaamheden kunnen in theorie verontreinigende stoffen in het milieu terecht komen.

Hinder door geluid en trillingen

Het rijden met materieel kan zorgen voor productie van geluid en trillingen met als mogelijk gevolg hinder in het Natura 2000-gebied.

Verzuring en vermesting

Bij de werkzaamheden zal uitsluitend gebruik worden gemaakt van elektrisch materieel. Hierdoor kan geen uitstoot van schadelijke stoffen plaats vinden die een extra vermestend effect kunnen hebben op het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat. Op dit aspect van het project wordt in deze toets verder niet ingegaan.

Mechanische effecten

Afhankelijk van de werkbreedte kunnen door berijding met voertuigen en het plaatsen van materiaal mechanische effecten optreden in het Natura 2000-gebied. Deze effecten worden besproken onder oppervlakteverlies.

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in de natuurlijke omgeving.

Tijdens de werkzaamheden is veelvuldig sprake van de aanwezigheid van mensen in het terrein en daar niet van nature thuishorende voorwerpen. In de huidige situatie bevinden zich ook regelmatig mensen en auto's op de strandopgang.

Versnippering

Van Versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten. Als het leefgebied niet meer voldoende groot is voor een levensvatbare groeiplaats of populatie, of individuen van één populatie kunnen de verschillende leefgebieden niet meer bereiken, neemt de duurzaamheid van de populatie of de kwaliteit van een habitatype af. Aangezien in dit geval geen sprake is van een nieuwe weg, maar van de opwaardering van een bestaande weg kan geen sprake zijn van een grotere mate van versnippering door de uitvoering van dit project. Wel kan de aanwezigheid van een keerwand aan de zuidzijde van de strandopgang over een lengte van tweemaal 30 meter in beperkte mate leiden tot een mindere passerbaarheid van de strandopgang voor kleine landdieren als Rugstreeppad en Zandhagedis.

5.2.2 Aanwezigheidsfase

Optische verstoring

Optische verstoring betreft verstoring door de aanwezigheid en/of beweging van mensen dan wel voorwerpen die niet thuishoren in de natuurlijke omgeving.

Na oplevering van de opgang zal net als in de huidige situatie veelvuldig sprake van de aanwezigheid van mensen en honden op de strandopgang. Dit kan een verstorend effect hebben op relevante soorten in het Natura 2000-gebied.

Lichthinder

Met name voor 's nachts actieve soorten kan lichthinder tot verstorende effecten hebben. De lichtsituatie langs de strandopgang zal vergelijkbaar zijn met de huidige situatie.

Versnippering

Ook na aanleg van de infrastructuur behoudt dit zijn versnipperende effect.

Verandering in populatiedynamiek

De storende factor verandering in populatiedynamiek treedt op indien er een direct effect is van een activiteit op de populatie-opbouw en/of populatiegrootte. Hier is onder meer sprake van bij sterfte van individuen door bijvoorbeeld wegverkeer.

5.3 Gevoeligheid van de habitattypen en soorten

5.3.1 Algemeen

De gevoeligheid van een habitatype of soort voor een storende factor bepaalt of er negatieve gevolgen kunnen zijn voor dat type of die soort. In Tabel 5-2 is voor alle typen en soorten de gevoeligheid aangegeven voor de storende factoren. Hierbij is gekeken wat de mogelijke effecten van het project, zoals beschreven in §5.2, voor gevolgen kunnen hebben voor de relevante natuurwaarden, op basis van de literatuur (de voormalige effectenindicator van het Ministerie van LVVN) en expert-judgement.

Voor de typen en soorten die gevoelig zijn voor een of meer factoren zouden er dus mogelijk negatieve gevolgen kunnen zijn van het project.

Tabel 5-2
Gevoeligheid van de
relevante typen en
soorten in Natura 2000-
gebied Noordhollands
Duinreservaat voor de
verschillende storende
factoren.

 zeer gevoelig																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

5.4 Toetsing

Hieronder wordt eerst een globale toets uitgevoerd en aldus nagegaan of een vergunning nodig is op grond van de Ow. Dit gebeurt aan de hand van de hoofdvraag in Bijlage 1.6.3, of er een kans is op een significant verstorend effect.

Gezien de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied (zie [Figuur 1-1](#)), de optredende storende factoren en de gevoeligheid van de soorten daarvoor (zie §5.3 en [Tabel 5-2](#)) en de omvang van mogelijk oppervlakteverlies van habitattypen, is het in dit stadium al duidelijk dat het project significante gevolgen kan hebben voor de natuurlijke kenmerken van het gebied, oftewel de instandhoudingsdoelen ervan.

Hierboven wordt geconcludeerd dat er mogelijk significante gevolgen zijn voor het Natura 2000-gebied als gevolg van het project. Daarom wordt hieronder verder gegaan met een Passende beoordeling (hoofdstuk 7).

5.4.1 Significantie

In het kader van deze toetsing is uitgegaan van de door het Steunpunt Natura 2000 in mei 2010 gepubliceerde 'Leidraad bepaling significantie'.

Er is sprake van een significant effect als er als gevolg van het project effecten zijn waardoor de instandhoudingsdoelstellingen op de lange termijn niet gerealiseerd kunnen worden. Onder effecten worden verstaan verslechtering van habitats en kwaliteit leefgebied van soorten en verstoring van soorten.

Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort dan wel de kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, kan sprake zijn van significante gevolgen.

Deze bepalingen kunnen anders liggen indien de afname minder dan de minimum-oppervlakte van het habitatype (meestal 1 are) is (er is dan per definitie geen sprake van een meetbare afname) of wanneer het effect opgevangen kan worden in de natuurlijke fluctuaties, door de veerkracht van het gebied.

Verslechtering van habitattypen en het leefgebied van soorten treedt op wanneer in een bepaald gebied de door dit habitatype of leefgebied van soorten ingenomen oppervlakte afneemt of wanneer de kwaliteit afneemt. Het gaat dan om de specifieke structuur, functies en staat van instandhouding van typische soorten. Daarmee is nog niet gezegd dat elke verslechtering leidt tot een significant effect.

Een significant effect op soorten kan optreden wanneer door het verstorend effect (of door het cumulatieve effect van dit en andere projecten) de instandhoudingsdoelstelling van een bepaalde populatie niet kan worden behaald.

Van meetbare sterfte veroorzaakt door een project ten opzichte van natuurlijke sterfte is pas sprake indien de extra sterfte meer dan 1% van de natuurlijke jaarlijkse sterfte is. Strikt tijdelijke effecten zijn ook niet significant.

5.4.2 Algemeen

In artikel 5.1 lid 1 van de Ow staat dat het verboden is om zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de

natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

In artikel 16.53c staat dat als een project significant negatieve gevolgen kan hebben, er een passende beoordeling gemaakt moet worden voordat een vergunning verleend kan worden.

Een passende beoordeling houdt in dat op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, de gevolgen van een plan of project, die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied in gevaar kunnen brengen, geïnventariseerd moeten worden.

5.5 Effectbeoordeling

In onderstaande paragrafen wordt per storende factor beschreven wat de gevolgen zijn voor de gevoelige of zeer gevoelige soorten en typen (zie [Tabel 5-2](#)).

Daar waar effecten worden beschreven, worden de gevolgen alleen beschreven voor die habitattypen en die soorten die inderdaad op enige manier daarvan gevolgen zouden kunnen ondervinden (vgl. [Tabel 5-2](#)). De niet genoemde typen en soorten zijn wel degelijk meegenomen in de beoordeling of de effecten gevolgen daarvoor zouden kunnen hebben.

5.5.1 Oppervlakteverlies

Alle typen en soorten zijn gevoelig tot zeer gevoelig voor deze factor. Van de habitattypen komen alleen H2120 Witte duinen en H2160 Duindoorsruwelen voor in de directe nabijheid van het plangebied, zie ook §5.1.3. Nauwe korfslak en Gevlekte witsnuitlibel komen niet voor in de nabijheid van het plangebied. Het type Grijze duinen (kalkrijk en arm) komt niet voor in terrein dat grenst aan het plangebied.

Door het stuivende zand in dit deel van het Natura 2000-gebied zal het deel van het plangebied dat in de huidige situatie onderdeel is van de strandopgang, maar in de nieuwe situatie niet meer, zich kunnen ontwikkelen tot habitatype Witte duinen. Een klein deel (22 m²) van de nieuwe verharding aan de noordzijde van de strandopgang overlapt met H2120 Witte duinen, zie [Figuur 5-2](#). Hier treedt dan ook een permanent oppervlakteverlies van 22 m² op van kwalificerend habitatype H2120 Witte duinen.

Figuur 5-2

Ligging kwalificerende Habitattypen bij plangebied (gele lijn = ontgravingen, rode lijn = nieuwe strandopgang, zwarte lijn = oude strandopgang, blauwe lijn = overlapgebied).

Door de graafwerkzaamheden aan weerszijden van de strandopgang kan alleen sprake zijn van tijdelijk oppervlakteverlies voor de typen Witte duinen en Duindoornstruwelen. Beide typen komen voor in de zone die grenst aan de strandopgang. Het gaat om 446 m² van habitatype H2120 Witte duinen en 108 m² van H2160 Duindoornstruwelen.

Door de ontgravingen aan weerszijden van de strandopgang zal tevens sprake zijn van veranderingen in de geomorfologie van de omgeving van de strandopgang over een oppervlak van 695 m². Het huidige steile talud dat in de loop der jaren is ontstaan door ontbreken van onderhoud zal enigszins worden afgevlakt. Wel zal een natuurlijk ogend reliëf worden aangebracht.

Om te voorkomen dat dit in de toekomst weer gebeurt zal onderhoud plaatsvinden. Jaarlijks zal tot twee meter van de nieuwe keerwand aan de zuidzijde van de strandopgang ingestoven zand worden verwijderd en op het nabijgelegen strand worden aangebracht. Over een oppervlak van maximaal 120 m² kan zich hier daarom alleen een pioniersstadium van H2120 Witte duinen ontwikkelen. Er bevinden zich in deze zone geen kwalificerende habitattypen, zie [Figuur 5-2](#).

In totaal zal de nieuwe strandopgang 86 m² meer verharding betekenen dan in de huidige situatie (zie §4.2) waarvan 22 m² ten koste zal gaan van habitatype H2120 Witte duinen.

De kwaliteit van de habitattypen aan weerszijden van de strandopgang is goed, mede door de ligging vlak bij zee en de regelmatige aanvoer van nieuw ingestoven zand. Gezien deze ligging zijn de voorwaarden aanwezig voor de ontwikkeling van dezelfde habitattypen met een goede kwaliteit na afloop van de werkzaamheden. Van duurzame verslechtering van de kwaliteit van de habitattypen door de ontgravingen na afloop van de werkzaamheden is geen sprake omdat de door dit habitat ingenomen oppervlakte niet afneemt, er geen sprake is van een verandering van de specifieke structuur en functies die voor de instandhouding van het habitat op lange termijn noodzakelijk zijn én het niet aannemelijk is dat de populaties van de met dit habitat geassocieerde typische soorten zullen dalen.

Enige uitzondering hier op betreft de 120 m² waar regelmatig onderhoud zal plaats vinden. Hier wordt de ontwikkeling van kwalitatief goed habitatype telkens teruggezet naar een pioniersstadium. Er bevinden zich in dit gebied echter nu al geen kwalificerende habitattypen, zie [Figuur 5-2](#).

5.5.2 Versnippering

De aanwezigheid van een keerwand van tweemaal 30 meter aan de zuidzijde van de strandopgang kan leiden tot een iets mindere passerbaarheid van kleine landdieren als Rugstreeppad en Zandhagedis.

Voor de voor het Natura 2000-gebied relevante soorten en typen is deze factor niet van belang. De typen Duindoornstruwelen en Witte duinen worden door kleinschalige infrastructuur als een keerwand niet gehinderd in hun mogelijkheid zich te verspreiden.

Typische soorten van de habitattypen Witte duinen en Duindoornstruwelen zijn diverse soorten planten, Duinsabelsprinkhaan, Nachtegaal en Eider. De typische plantensoorten van Witte duinen zijn Akkermelkdistel, Blauwe zeedistel, Duinteunisbloem, Noordse helm en Zeewolfsmelk. De Egelantier is de enige typische plantensoort van habitatype Duindoornstruwelen. Blauwe zeedistel en Zeewolfsmelk zijn tevens Rode Lijst-soorten.

Deze soorten en hun zaden kunnen zich naar hun aard ongehinderd verspreiden in het gebied, ondanks de aanwezigheid van een keerwand van tweemaal 30 meter. Zij zullen daarom geen nadelige gevolgen ondervinden van de keerwand.

5.5.3 Verontreiniging

Alle relevante typen en soorten zijn gevoelig voor deze factor. In theorie kan verontreiniging optreden door uitstoot van schadelijke stoffen tijdens de werkzaamheden. Omdat zorgvuldig zal worden gewerkt met uitsluitend elektrische apparatuur zal daar in dit geval geen sprake van zijn.

5.5.4 Verdroging

Verdroging zal in dit geval niet optreden omdat de aard van de strandopgang niet wezenlijk van karakter verandert en er geen drainage of waterafvoer wordt aangelegd. Er kunnen daarom geen negatieve gevolgen zijn voor de relevante soorten en typen als gevolg van verdroging door dit project.

5.5.5 Verstoring door geluid en trillingen

Tijdens de werkzaamheden zal sprake zijn van meer werkverkeer dan in de huidige situatie. Bij het opnemen en neerleggen van stelconplaten kunnen trillingen optreden.

Deze factor is niet van toepassing voor habitattypen. Nauwe korfslak is gevoelig voor deze factor maar komt niet voor in de nabijheid van het plangebied.

5.5.6 Lichthinder

In de aanwezigheidsfase verandert er niks qua verlichting vergeleken met de huidige situatie. De werkzaamheden zullen grotendeels bij daglicht worden uitgevoerd. Alleen bij de start van de werkzaamheden (vanaf 7.00 uur) zullen voertuigen met verlichting aan hun werk moeten doen, afhankelijk van de datum.

Deze factor is niet van toepassing voor habitattypen. Nauwe korfslak is gevoelig voor deze factor maar komt niet voor in de nabijheid van het plangebied.

5.5.7 Optische verstoring

Optische verstoring blijft hier beperkt tot mensen, honden, ruiters en materieel die zich op de strandopgang bevinden, en tijdens de werkzaamheden in de aangrenzende zone.

Alle habitattypen zijn gevoelig voor optische verstoring. Over het algemeen gaat het hierbij om beschaduwing van habitattypen. Daar is hier geen sprake van. Daarnaast kan sprake zijn van optische verstoring van typische soorten van een type.

Typische soorten van de typen Witte duinen en Duindoornstruwelen betreffen diverse soorten paddenstoelen, planten, Duinsabelsprinkhaan, Nachtegaal en Eider. Deze soorten zullen in dit geval geen nadelige gevolgen ondervinden. Eider en Nachtegaal komen niet voor in de nabijheid van het plangebied.

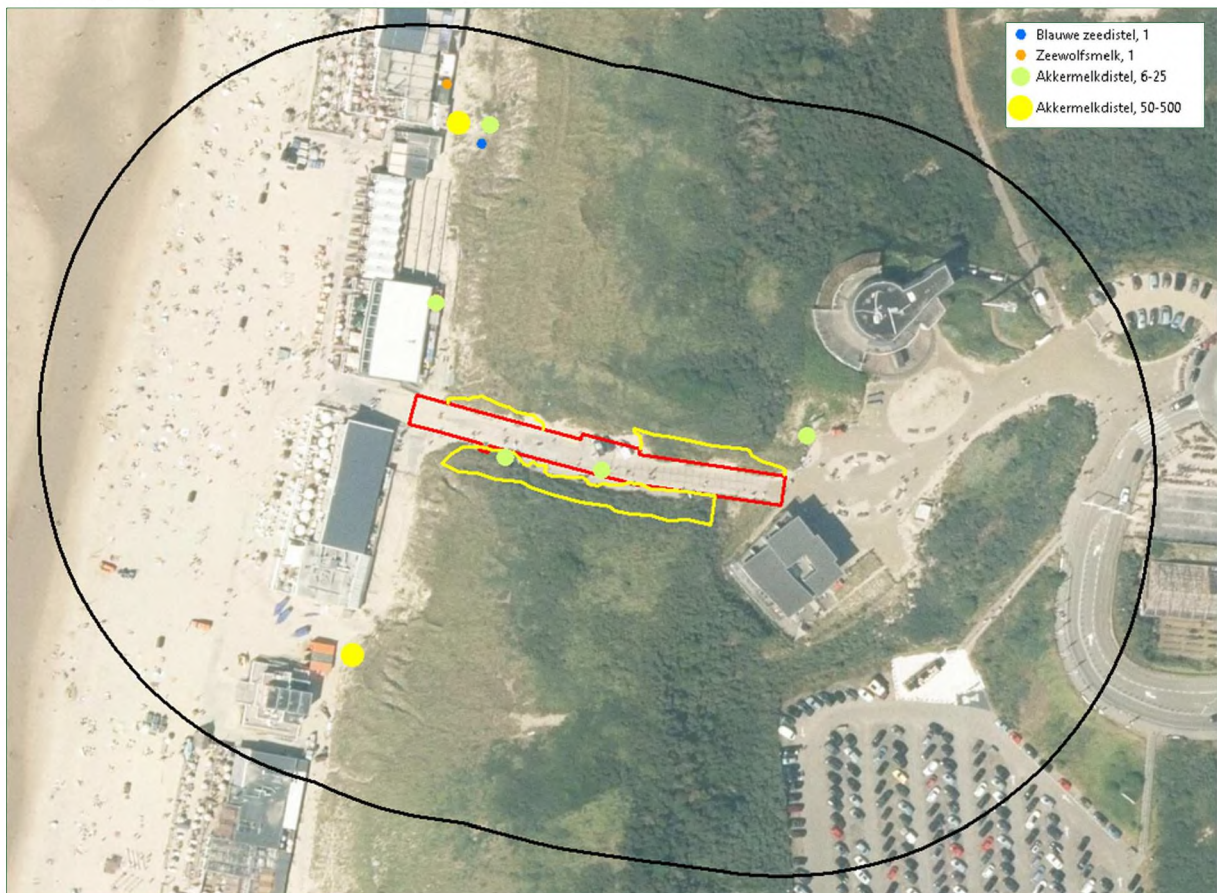
De typische plantensoorten van Witte duinen zijn Akkermelkdistel, Blauwe zeedistel, Duinteunisbloem, Noordse helm en Zeewolfsmelk. De Egelantier is de enige typische plantensoort van habitatype Duindoornstruwelen. Tijdens het veldbezoek op 18 juni 2025 zijn alleen Akkermelkdistel, Blauwe zeedistel en Zeewolfsmelk aangetroffen in een zone van 100 meter rond de strandopgang (zie [Figuur 5-3](#)).

Ook de relevante soorten Gevlekte witsnuitlibel en Nauwe korfslak, die gevoelig zijn voor deze factor, komen niet voor in de buurt van het plangebied.

Er kan dan ook geen sprake zijn van een negatief effect door dit project als gevolg van de factor Optische verstoring.

Figuur 5-3

Aangetroffen typische soorten van de aanwezige habitattypen in een zone van 100 meter rond de strandopgang.

5.5.8 Verandering in populatiedynamiek

Mogelijk worden als gevolg van de aanwezigheid van een keerwand over een lengte van tweemaal 30 meter aan de zuidzijde van strandopgang meer terrestrische dieren als Zandhagedissen en Rugstreeppadden gedood dan in de huidige situatie het geval is. Er is maar weinig sprake van gemotoriseerd verkeer op de strandopgang (voornamelijk om de strandtenten te bevoorraden). Het gaat hier om marginaal kleine aantallen die zeker geen invloed zullen hebben op de populaties van beide soorten in het gebied (zie ook de eerder uitgevoerde natuurtoets (VAN GROEN, 2024).

De relevante soorten Gevlekte witsnuitlibel en Nauwe korfslak, die gevoelig zijn voor deze factor, komen niet voor in de buurt van het plangebied.

5.5.9 Cumulatieve effecten

De verplichting in een passende beoordeling ook de effecten van andere plannen en projecten in beschouwing te nemen vindt zijn oorsprong in de Habitatrichtlijn. In artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn staat dat bij de passende beoordeling rekening moet worden gehouden met cumulatie van effecten van andere plannen en projecten.

De aanpassing van de strandopgang bij Castricum aan Zee kan significant negatieve effecten hebben op de relevante natuurwaarden van Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat. Omdat meerdere projecten samen een groter effect kunnen hebben is beoordeeld of er plannen of projecten zijn die in combinatie met dit project kunnen leiden tot significant negatieve effecten.

Al voltooide plannen en projecten hoeven niet te worden meegenomen in de cumulatievebeoordeling. Al uitgevoerde plannen en projecten zijn in feite een onderdeel van het huidige gebruik. Mochten zij wel effecten hebben dan uit zich dat in de huidige staat van de natuur en zullen er in het kader van dat voltooide project mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten zijn/worden. Dit geldt alleen niet voor de factor oppervlakteverlies.

In de cumulatietoets moeten wel, middels een officieel besluit voorgenomen projecten worden meegenomen, projecten waarvoor eventueel een vergunning is verleend maar die nog niet zijn uitgevoerd.

Er loopt momenteel een aanvraag bij de gemeente Castricum de reddingspost Castricum aan Zee jaarrond te laten staan. Dat betekent dat in de toekomst opbouw en afbreken niet meer nodig zijn en er dientengevolge minder verkeersbewegingen nodig zijn. Het pand blijft ongewijzigd en er zijn geen (ver)bouwactiviteiten voorzien. Dit project kan daarom in combinatie met de aanpassing van de strandopgang niet leiden tot extra effecten.

Er zijn verder geen andere plannen en projecten bekend die spelen in en bij dit deel van Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat, die in combinatie met dit project, kunnen leiden tot significant negatieve effecten. Ook zijn er geen projecten bekend die sinds de aanwijzing van het gebied hebben plaats gevonden waarbij sprake is geweest van oppervlakteverlies van Witte duinen en/of Duindoornstruwelen.

5.6 Conclusie

Door de aanpassing van de strandopgang Castricum aan Zee kunnen negatieve effecten optreden op relevante natuurwaarden in Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat als gevolg van de volgende storende factoren: oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid en trillingen, verstoring door licht, optische verstoring en verandering in populatiedynamiek.

In bovenstaande paragrafen wordt aangetoond dat de storende factoren versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid en trillingen, verstoring door licht, optische verstoring en verandering in populatiedynamiek niet leiden tot negatieve effecten op Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat.

Door oppervlakteverlies zal sprake zijn van een klein maar niet significant negatief effect. In totaal zal de nieuwe strandopgang 86 m² meer verharding betekenen. Van dit oppervlak betreft 22 m² kwalificerend habitatype H2120 Witte duinen aan de noordzijde van de strandopgang, dat daardoor permanent verloren zal gaan. Dit kleine oppervlakteverlies betreft geen significant oppervlakteverlies aangezien het om veel minder dan 100 m² gaat, zie §5.4.1. Aangezien Witte duinen geen prioritair habitatype betreft is de significantiegrens in dit geval 1000 m².

Door de graafwerkzaamheden aan weerszijden van de strandopgang zal daarnaast sprake zijn van tijdelijk oppervlakteverlies. Het gaat om 446 m² van habitatype H2120 Witte duinen en 108 m² van H2160 Duindoorstruwelen. Hier zullen de habitattypen zich na verloop van tijd weer herstellen. In deze zone bevinden zich voor wat betreft flora geen Rode Lijst-soorten.

6 Specifieke zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de *algemene zorgplicht* (zie Bijlage 1.1.1). Voor soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn en vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en voor soorten die opgenomen zijn op de Rode lijsten, geldt de *specifieke zorgplicht*. Ook natuurlijke habitats of belangrijke leefgebieden van deze soorten vallen onder de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

Met behulp van passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen in het plangebied kunnen negatieve gevolgen voor deze soorten worden voorkomen, beperkt of ongedaan gemaakt. De te nemen maatregelen worden besproken in relatie tot de werkzaamheden (zie §4.2). Ook worden maatregelen ter bevordering van in het wild levende soorten en hun leefomgeving geadviseerd.

In de Ow is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal), zie ook Bijlage 1.3.

Grenzend aan het plangebied zijn biotopen aanwezig waar mogelijk soorten waarvoor de specifieke zorgplicht geldt voorkomen, namelijk de habitattypen Witte duinen en Duindoorsruwelen.

In het plangebied kan vanwege de aanwezigheid van geschikt biotoop rekening worden gehouden met de volgende kwetsbare en bedreigde soorten: Blauwe zeedistel, Zeewolfsmelk.

6.1 Passende preventieve maatregelen

Teneinde de specifieke zorgplicht na te leven kan men voorafgaand en tijdens aan de werkzaamheden met betrekking tot de aanwezige biotopen (zie hoofdstuk 2.1) de volgende preventieve maatregelen nemen:

- ♣ Alle aanwezige vegetatie kan gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om het plangebied te ontvluchten en een alternatief leefgebied te benutten in de (directe) omgeving.
- ♣ Ontzie groenvoorzieningen zoveel mogelijk tijdens de werkzaamheden en het (tijdelijk) opslaan van machines en materialen. Gebruik zo klein mogelijke werkbreedtes en probeer dezelfde bouwwegen voor zowel aanvoer als afvoer te gebruiken.
- ♣ Het verwijderen van vegetatie kan zoveel mogelijk beperkt worden of na de werkzaamheden kan de vegetatie op vergelijkbare wijze met dezelfde soorten aangeplant worden, op dezelfde locaties als waar ze werd verwijderd. Houd bij werkzaamheden rondom groenvoorzieningen een zo smal mogelijke werkbreedte aan.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig gewerkt worden dat de meest gevoelige periodes van te verwachten soorten (vooral voortplantings- en winterrustperiode) vermeden worden.
- ♣ Bij de werkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt.

6.2 Passende herstelmaatregelen

Met behulp van enkele maatregelen kan de natuur in het plangebied hersteld worden en als aanvulling worden voor dit plan de volgende aanbevelingen gedaan:

- ♣ Het gebruiken van vleermuisvriendelijke verlichting om verstoring van langsvliegende- of foeragerende vleermuizen waar mogelijk te voorkomen door deze enkel naar de grond te richten.
- ♣ Beplanten en terug planten van inheemse soorten van het habitatype Witte duinen, zoals Helmgras.

7 Samenvatting van de conclusies

In deze natuurtoets is de voorziene aanpassing van de strandopgang Castricum aan Zee getoetst aan het aspect natuurbescherming voor wat betreft Natura 2000 zoals dat sinds 1 januari 2024 valt onder de Omgevingswet.

7.1 Passende Beoordeling Natura 2000

- ♣ Door de aanpassing van de strandopgang Castricum aan Zee kunnen negatieve effecten optreden op relevante natuurwaarden in Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat als gevolg van de volgende storende factoren: oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid en trillingen, verstoring door licht, optische verstoring en verandering in populatiedynamiek.
- ♣ Bij dit project wordt alleen gewerkt met elektrisch materieel. De factor verzuring en vermesting bij dit project is onderzocht in een apart aangeleverde Aerius-toets.
- ♣ Mogelijk kunnen significant negatieve effecten optreden op relevante natuurwaarden. Daarom is een passende beoordeling uitgevoerd. Voor elke relevante factor is per gevoelig habitattype of soort bepaald of sprake is van een significant negatief effect.
- ♣ In de toets wordt aangetoond dat het project geen significant negatieve gevolgen zal hebben voor het Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat. De instandhoudingsdoelstellingen komen niet in gevaar.
- ♣ Uit de uitgevoerde cumulatietoets komt naar voren dat dit project in combinatie met andere projecten ook niet kan leiden tot significant negatieve gevolgen in Natura 2000-gebied Noordhollands Duinreservaat.

8 Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- BROEKHUIZEN, S., K. SPOELSTRA, J.B.M. THISSEN, K.J. KANTERS & J.C. BUYS (RED.), 2016. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.
- CREEMERS, R.C.M., & J.C.W. VAN DELFT (RAVON, RED.), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse Fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- DIETZ, C., O VON HELVERSEN & D. NILL, 2011. *Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika*. Tirion Natuur.
- FLORON, 2011. *Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- GROEN, VAN, F.M. 2024. *Natuurtoets strandopgang en entreeplein Castricum aan Zee, Toetsing in het kader van de Omgevingswet*. G&G rapport 2014-14, Van der Goes en Groot, Alkmaar.
- HEUSDEN, W. VAN. 2017. *Mooi werk, mooi wad, meer licht op duisternis*. Programma naar een rijke Waddenzee.
- JANSSEN, J.A.M. & J.H.J. SCHAMINÉE, 2003. *Europese natuur in Nederland. Habitattypen*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- JANSSEN, J.A.M. & J.H.J. SCHAMINÉE, 2004. *Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- KAPTEYN, K., 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- LIMPENS, H., K. MOSTERT & W. BONGERS (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. Utrecht.
- MAARL, VAN DER, 2013. *Bouwlawaai; hoe ermee om te gaan in de praktijk*. Puetz BV.
- MOLENAAR, J.G. DE, 2003. *Lichtbelasting. Overzicht van de effecten op mens en dier*. Alterra-rapport 778, Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen.
- NEUMANN, F. & H.E. WOLDENDORP (RED.), 2003. *Praktijkboek Habitattoets. Praktische leidraad voor de toepassing van natuurbeschermingswetgeving bij projecten in Nederland en Vlaanderen*. Sdu Uitgevers, Den Haag.
- STEUNPUNT NATURA 2000. *Leidraad bepaling significantie, nadere uitleg van het begrip 'significante gevolgen' uit de Natuurbeschermingswet*. versie 27 mei 2010.
- TWISK, P., A. VAN DIEPENBEEK & J.P. BEKKER, 2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- WINK, P., 2004. *Jurisprudentie habitatrichtlijn. Artikel 6, tweede lid, Habitatrichtlijn*. Meurs Juristen Nieuwsbrief 2(1): 3-4.
- WYTEMA, S.C., 2024. *Strandopgang en entreeplein te Castricum aan Zee, Stikstofberekening in het kader van de natuurwetgeving*. G&G-advies AE2024-040.

9 Bijlagen

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 2 Verschil oude en nieuwe situatie strandopgang

Bijlage 1 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1.1 Omgevingswet (Ow)

De Omgevingswet (Ow) is het nationale wettelijke kader waarin onder andere de Wet natuurbescherming (Wnb) is opgenomen. De Wnb op haar beurt is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet destijds zijn samengevoegd. De overgang van de Wnb naar de Ow verloopt beleidsneutraal. Dat betekent dat veel regels die golden onder de Wnb ook onder de Ow gelden.

De Ow bundelt alle wetten die gaan over regels met betrekking tot activiteiten in de fysieke leefomgeving, zoals bouw, infrastructuur, natuur, milieu, lucht, water, bodem en cultureel erfgoed.

In de Ow is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming, die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL). De basisregels zoals de doelen van de wet, de algemene zorgplicht, regels van zogenaamde kerninstrumenten, vergunningplicht, verantwoordelijkheden en taken van bevoegde gezagen, bevoegdheidsverdeling en overige instructieregels, staan allemaal in de Ow.

De doelstellingen van de Ow baseren zich op de erkenning van de intrinsieke waarde van de natuur. Vanwege deze intrinsieke waarde is de wet gericht op het in stand houden en bereiken van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en een hoge omgevingskwaliteit. Een andere doelstelling van de Ow is het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de vergunningsverlening en handhaving.

Het stelsel Ow bestaat uit een algemene wettekst (de Ow zelf) dat per procesonderdeel nader is uitgewerkt in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's), zogenaamde uitvoeringswetten, en de Omgevingsregeling.

Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's)

In het stelsel Ow staat de regelgeving uitgewerkt in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's). Deze zijn:

- ♣ Besluit activiteiten leefomgeving (Bal); hierin staan de algemene regels voor Natura 2000- en flora- en fauna-activiteiten waaronder de vergunningplicht (voor overheden en initiatiefnemers) en de regels voor de aanwijzing van vergunningsvrije gevallen en mogelijkheden voor maatwerk.
- ♣ Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl); hierin staat de uitwerking van algemene regels voor bouwwerken die rechtstreeks werken, eveneens voor initiatiefnemers en overheden. Het Bbl is de vervanger van het Bouwbesluit.
- ♣ Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de uitwerking van normen en instructieregels voor bestuursorganen, waaronder de kaders voor vergunningverlening, zoals beoordelingsregels.

- ♣ Omgevingsbesluit (Ob); hierin staan regels voor initiatiefnemers en bestuursorganen, onder meer met betrekking tot bevoegdheden, totstandkomingsprocedures en handhabingsbepalingen.

De Omgevingsregeling (Or) bestaat naast de AMvB's voor de uitwerking van de administratieve en technische regels. Het invoeringsbesluit regelt het overgangsrecht, wijzigingen in bestaande besluiten en aanpassingen van de AMvB's.

Bijlage 1.1.1 Zorgplicht

Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht in de Ow is een brede zorgplicht en geldt voor de gehele fysieke leefomgeving (afdeling 1.3 Ow & art. 1.6 Ow en 1.7 Ow). 'Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit of het nalaten ervan nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht om deze gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken dan wel de activiteit achterwege te laten.' De algemene zorgplicht is in principe altijd van toepassing, tenzij een specifieke zorgplicht (art. 1.8 Ow en art. 11.6 Bal) is opgenomen voor een bepaalde activiteit in de Ow.

Specifieke zorgplicht flora en fauna

De specifieke zorgplicht staat uitgewerkt in het Bal (art. 11.6) en onder diverse artikelen in het Bbl. De specifieke zorgplicht kent een andere reikwijdte dan de algemene zorgplicht. Alle activiteiten die door het verrichten, of juist nalaten hiervan, negatieve gevolgen kunnen hebben op de fysieke leefomgeving zijn verboden volgens de Ow (art. 1.7a, zie ook art. 11.27 Bal). De activiteiten waar het hier over gaat zijn nader begrensd, ook ter uitvoering van de richtlijn milieustrafrecht (art. 1.3 Ob). Hierin staat onder andere het verbod op het in lucht, bodem of water brengen van trillingen, geluid, stoffen of warmte die gevolgen voor natuur of landschappen kunnen hebben. Ook staat hierin het verbod om beschermde natuur of landschappen te verwaarlozen met aanzienlijke gevolgen.

De specifieke zorgplicht is van toepassing wanneer er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van specifieke soorten, welke van nature in Nederland voorkomen, die kwetsbaar of bedreigd zijn en vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en soorten die opgenomen zijn op de (nationale) Rode lijsten. Ook natuurlijke habitats of belangrijke leefgebieden van deze soorten vallen onder de specifieke zorgplicht.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor deze soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rust- of groeiplaatsen en hun eieren.

Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen.

Mochten de zorgplichtbepalingen niet helder genoeg zijn, dan staat het aan bevoegd gezag vrij om middels maatwerkregels (art. 11.29 Bal) of maatwerkvoorschriften (art. 11.31 Bal) deze te verduidelijken. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in een provinciale Omgevingsverordening of het stellen van een maatwerkvoorschrift of vergunningsvoorschrift.

Bijlage 1.2 Soortbescherming

Onder de Ow geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een flora- en fauna-activiteit, tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Bijlage 1.2.1 Categorieën soortbescherming

Onder de Ow worden bepaalde planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die Europees zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn (HrI) en soorten genoemd in de Vogelrichtlijn (VrI). Naast deze Europees beschermde soorten is een extra categorie soorten toegevoegd, de 'andere soorten'. Deze soorten zijn op nationaal niveau beschermd.

Per provincie en het ministerie van LNVN geldt daarnaast een vierde categorie, de 'vrijgestelde soorten' (art. 11.58 Bal). Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van vergunningsplicht bij schadelijke handelingen (zie Bijlage 1.2.2), bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie en het ministerie van LNVN variëren en is te vinden in [Tabel 9-1](#).

Tabel 9-1

Niet-vrijgestelde soorten per provincie en het Ministerie van LVVN (rood).

														LVVN
Zoogdieren														
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing						+					+		+	
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+ ¹								
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+		+	+	+	+		+		+	+
Hermelijn						+					+		+	+
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+	+
Ondergrondse woelmuis	+	+		+	+	+	+	+		+	+		+	+
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter			+			+ ²								
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel					+	+					+		+	+
Wild zwijn							+							
Woelrat	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Molmuis														
Amfibieën en reptielen														
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+ ³								
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+ ⁴								
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijbehorende erven bevinden

+¹: geldt in de periode maart-april en juli t/m november+²: geldt in de periode 15 augustus t/m februari+³: geldt in de periode juli t/m september+⁴: geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 1.2.2 Schadelijke handelingen

De Ow bepaalt dat de volgende zaken verboden zijn (zie par. 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Bal):

- ♣ Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren genoemd in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen.¹
- ♣ Het is verboden dieren genoemd in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
- ♣ Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
- ♣ Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
- ♣ Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Omgevingsvergunning

Daarnaast geldt er een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een flora- en fauna-activiteit of een Natura 2000-activiteit (zie Bijlage 1.3.1), tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Indien geen vrijstelling geldt van de vergunningplicht, dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Onderscheid wordt gemaakt in een enkelvoudige vergunningsaanvraag (voor één activiteit) en meervoudige aanvraag (voor meer dan één activiteit), in verband met een verschil in procedure. Een meervoudige aanvraag is van toepassing als sprake is van bijvoorbeeld een flora- en fauna-activiteit én een Natura 2000-activiteit.

De initiatiefnemer kan zelf kiezen tussen los of gelijktijdig aanvragen (art. 5.7 Ow). Er is geen eis met betrekking tot een gelijktijdige aanvraag van onlosmakelijke activiteiten. Het bevoegd gezag heeft evenwel de verplichting om de aanvrager te informeren over andere vergunningplichtige activiteiten, voor zover in te schatten door het bevoegd gezag.

Bijlage 1.2.3 Vergunningsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals realisatie, sloop of renovatie van bebouwing, kappen van bomen, dempen van wateren of schonen van sloten, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan vergunning voor de Ow verkregen worden.

¹Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

Als beschermde soorten (zie Bijlage 1.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én sprake is van mogelijke schadelijke handelingen (zie Bijlage 1.2.2), dan is een omgevingsvergunning vereist, of moet, indien mogelijk, conform art. 11.59 Bal gewerkt worden met een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

De vraag of vergunning kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 1.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een vergunning belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen vergunning. Als schade niet te voorkomen is, dan dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

- ♣ In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Andere soorten

- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ In het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Bijlage 1.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen vergunning verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen vergunning noodzakelijk.

Alleen vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermde nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). In de provincies Flevoland, Limburg en Overijssel zijn de lijsten recent aangepast. Soorten kunnen in deze provincies in andere categorieën vallen, of er zijn extra soorten toegevoegd aan de lijsten van deze provincies.

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél een vergunning worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een vergunningsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie.

Als de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Let op! Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Kader: De algemeen geldende lijst van vogelsoorten met jaarrond beschermden nesten en bijbehorende categorie. Deze lijst geldt in de meeste provincies waaronder Noord- en Zuid-Holland. Per provincie kunnen de categorieën verschillen, of zijn soms extra soorten aan de lijst toegevoegd.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in principe jaarrond zijn beschermd met beschermingscategorie: 1 = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats, 2 = koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop, 3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing, 4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in staat zijn een nest te maken.
Buizerd	4	
Gierzwaluw	2	
Grote gele kwikstaart	3	
Havik	4	
Huismus	2	
Kerkuil	3	
Oehoe	3	
Ooievaar	3	
Ransuil	4	
Roek	2	
Slechtvalk	3	
Sperwer	4	
Steenuil	1	
Wespendief	4	
Zwarte wouw	4	

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5). Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermden nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'. Ook deze lijst kan per provincie verschillen, zie het kader hieronder voor soorten die in de meeste gevallen in deze categorie vallen.

Kader: Enkele vogelsoorten met jaarrond beschermden nesten in categorie 5. Per provincie kan het beschermingsniveau verschillen. Sommige soorten vallen alleen onder categorie 5 in bepaalde provincies.

Blauwe reiger	Koolmees
Boerenwaluw	Kortsnavelboomkruiper
Bonte vliegenvanger	Middelste bonte specht
Boomklever	Oeverwaluw
Boomkruiper	Pimpelmees
Bosuil	Raaf
Brilduiker	Ringmus
Draaihals	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenvalk
Glanskop	Tureluur
Grauwe vliegenvanger	Veldleeuwerik
Groene specht	Wulp
Grote bonte specht	Zeearend
Grutto	Zomertortel
Hop	Zwarte kraai
Huiswaluw	Zwarte mees
IJsvogel	Zwarte roodstaart
Kleine bonte specht	Zwarte specht
Kleine vliegenvanger	

Bijlage 1.2.6 Gedragscodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (art. 11.37 Bal), Habitatrichtlijnsoorten (art. 11.46 Bal) en andere soorten (art. 11.54 Bal) geen vergunning te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt in overeenstemming met deze gedragscode (art. 11.45, art. 11.53 en 11.59 Bal). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. De relevante soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 1.2.7 Flora- en fauna-activiteit

Een 'flora- en fauna-activiteit' is een 'activiteit met mogelijke nadelige gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten' (art 1.1 Ow). Er is sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' wanneer sprake is van mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levend dieren of planten, ongeacht of deze soorten beschermd zijn krachtens de Ow. Deze regel geldt dus niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld.

Wanneer sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient rekening te worden gehouden met de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 1.1.1).

Daarnaast zijn Huismuis, Bosmuis, Veldmuis, Bruine rat, Huisspitsmuis en Mol buiten beschermde gebieden in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden (art. 11.54 Bal).

Bijlage 1.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming in de Ow bestaat uit een beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden, regels voor de aanwijzing en bescherming van het Natuurnetwerk Nederland en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

Onder de Ow geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een Natura 2000-activiteit, tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Een Natura 2000-activiteit is een activiteit waarbij kans is op een significant gevolg voor een Natura 2000-gebied en is daarmee vergunningplichtig.

Bijlage 1.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-lidstaten hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<https://www.natura2000.nl/>

Voortoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000- gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze Voortoets blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend. Als uit de 'Voortoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, beoordeelt het bevoegd gezag of deze negatieve gevolgen in het licht van de instandhoudings-doelstellingen aanvaardbaar zijn (zie Bijlage 1.6).

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Specifieke zorgplicht Natura 2000

In de Ow is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal).

Ook moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan moeten passende preventieve maatregelen genomen worden (art. 11.6, 2e lid onder d). Wanneer dit niet mogelijk is dienen passende herstelmaatregelen getroffen worden (art. 11.6, 2e lid onder f). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten, maar ook voor activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd of activiteiten die géén kans hebben op een significant gevolg.

Bijlage 1.3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Aanwijzing en begrenzing

De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44, lid 4 Ow en art. 7.6, 1e lid Bkl. De instructieregels voor de aanwijzing, begrenzing en de reikwijdte van het NNN zijn opgenomen in art. 7.5 en art. 7.6 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor

Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie (art 7.7 Bkl). In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Per provincie kunnen de wezenlijke kenmerken en waarden verschillend zijn gedefinieerd.

Beschermingsregime

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, 2e lid Bkl, dat een instructieregel betreft voor uitwerking van het beschermingsregime in de Omgevingsverordeningen van provincies:

In elk geval wordt verzekerd dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruit gaat, dat de samenhang tussen de verschillende gebieden van het netwerk wordt behouden en dat, als binnen het NNN activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN behouden blijven. Onder de Ow geldt geen strikt 'nee, tenzij'-principe meer, maar een 'ja, mits'-principe.

Bijlage 1.3.3 Overige gebiedsbescherming

Provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Een voorbeeld hiervan zijn de 'Beschermd Landschappen' van de Provincie Noord-Holland. De regels met betrekking tot juridische bescherming van deze gebieden zijn gepubliceerd in de provinciale Omgevingsverordening.

Bijlage 1.3.4 Houtopstanden

Anders dan bij beschermde gebieden en soorten kent de Ow geen specifieke term voor een activiteit waarbij een houtopstand wordt gekapt. De regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen staan opgenomen in Afdeling 11.3 Bal. Hierin staat dat het vellen van houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal) voor houtopstanden vanaf 10 hectare of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen, buiten de zogeheten 'bebouwingscontour houtkap' (art. 11.111, lid 2 Bal).

Bijlage 1.4 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt geconcludeerd dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aanwezig worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 1.4.1 Omgevingsvergunning Ow

Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn en er geen alternatieven zijn, is een aanvraag omgevingsvergunning waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied. Deze is drie 3 tot 5 jaar geldig.

De overheid heeft een digitale omgeving ingericht voor alle uitgewerkte regels, namelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Alle vergunningsaanvragen met betrekking tot de Ow en het contact hierover lopen via het DSO.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Het bevoegd gezag handhaaft bepalingen uit vergunningen en de eventuele werking van de Ow bij projecten waar geen vergunning voor is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door het bevoegd gezag. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging en het stilleggen van werkzaamheden.

Bijlage 1.5 Europese wetgeving

Bijlage 1.5.1 Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (HRI) wordt algemeen beschouwd als de richtlijn waarin de bepalingen van de Conventie van Bern (1979, in werking 1982) in het Europees Gemeenschapsrecht zijn omgezet. Hij heeft zowel een gebiedsbeschermend doel als een doel met betrekking tot soortenbescherming.

Gebiedsbescherming

De Habitatrichtlijn is gericht op de realisatie van een coherent Europees ecologisch gebiedennetwerk, het zogenaamde Natura 2000-netwerk.

Hiervoor dienen de EU-landen in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aan te wijzen, soms in combinatie met Vogelrichtlijngebieden (zie Bijlage 1.5.2). Als speciale beschermingszones worden alleen gebieden aangewezen met natuurlijke vegetaties (habitats) genoemd in Bijlage I van de Habitatrichtlijn en/of de leefgebieden van diersoorten die zijn genoemd in Bijlage II (zie kader).

De aanwijzing van gebieden als speciale beschermingszone heeft een aantal gevolgen. Zo dienen de EU-landen maatregelen te treffen zodat de natuurlijke vegetaties (habitats) en/of de leefgebieden van de te beschermen soorten zich verder kunnen ontwikkelen. Binnen de aangewezen gebieden kunnen plannen of projecten die 'significante gevolgen' op deze ontwikkeling hebben alleen worden toegestaan indien ze een dwingende reden van groot openbaar belang vertegenwoordigen en indien is aangetoond dat voor het plan of project in kwestie geen alternatief is. Bovendien moeten als vergoeding voor de natuurwaarden die worden aangetast, compenserende maatregelen worden getroffen om de samenhang van het Natura 2000-netwerk te waarborgen.

Soortenbescherming

De Habitatrichtlijn beschermt soorten die voorkomen in Bijlage IV. In deze Bijlage zijn soorten opgenomen waarvoor geen verplichting geldt om hun leefgebied als speciale beschermingszone aan te wijzen maar die wel op een andere wijze bescherming behoeven. Zo dienen de EU-landen voor deze soorten onder meer een verbod in te stellen op de beschadiging of de vernieling van hun voortplantings-, groei- en rustplaatsen en moet een verbod gelden op het vangen, vernielen en doden van deze planten en dieren.

Kader: Bijlagen van de
Habitatrichtlijn

Bijlage	Omschrijving
Bijlage I	In deze bijlage staat een lijst met beschermde vegetaties (habitats) waarvoor Habitatrichtlijngebieden worden aangewezen. In Nederland gaat het om 52 habitattypen, waarvan 11 prioritaire typen met een zwaarder beschermingsregime.
Bijlage II	In deze bijlage staat een lijst met 50 diersoorten en 5 plantensoorten waarvoor beschermde gebieden moeten worden aangewezen. In Nederland betreft het 36 soorten.
Bijlage III	Deze bijlage geeft diverse wetenschappelijke selectiecriteria voor de onderlinge beoordeling van mogelijke beschermingszones. Deze criteria hebben vooral te maken met de mate van representativiteit, de oppervlakte, de mate van instandhouding en de herstelmogelijkheden van de habitattypen.
Bijlage IV	In deze bijlage staat een lijst met 87 diersoorten en 4 plantensoorten waarvoor de lidstaten beschermingsmaatregelen moet nemen.
Bijlage V	In deze bijlage staat een lijst met 43 plantensoorten en 19 diersoorten waarvoor exploitatie en onttrekken aan de natuur -indien nodig- moet worden gereguleerd.

Bijlage 1.5.2 Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (VRL) verplicht de lidstaten van de Europese Unie de instandhouding te garanderen van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het Europese verdrag van toepassing is.

Artikel 4 van de Vogelrichtlijn bevat, net als de Habitatrichtlijn, de verplichting tot het aanwijzen van zogenaamde speciale beschermingszones. Deze 'Vogelrichtlijngebieden' beschermen in Nederland 95 vogelsoorten (van Bijlage I van de richtlijn).

Vogelrichtlijngebieden zijn vervolgens, vaak samen met Habitatrichtlijngebieden, ingevoegd in het Natura 2000-netwerk.

Bijlage 1.6 Gebiedsbescherming Natura 2000

Bijlage 1.6.1 Algemeen

In de Ow is de bescherming van gebieden en soorten geregeld en zijn ook de bepalingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn opgenomen. Zoals we hierboven gezien hebben zijn de Habitatrichtlijngebieden en Vogelrichtlijngebieden ingevoegd in het Natura 2000-netwerk.

Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden worden onder de Omgevingswet met een aanwijzingsbesluit aangewezen (artikel 2.44 van de Ow). De aanwijzing van Natura 2000-gebieden geschiedt bij besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. In het aanwijzingsbesluit dienen (onder andere) de instandhoudingsdoelstellingen en de begrenzing voor het betrokken Natura 2000-gebied te worden vastgesteld.

Instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in artikel 2.43 Omgevingswet geven aan of de instandhouding moet zijn gericht op alleen behoud, of dat ook herstel moet worden nagestreefd om een habitatype of -soort weer in een gunstige staat te brengen. Herstel in geval van habitattypen kan zowel uitbreiding oppervlakte als verbetering kwaliteit betreffen. In het geval van een herstelopgave voor soorten kan het gaan om uitbreiding van de omvang

van het leefgebied. En om verbetering van de kwaliteit van het leefgebied voor uitbreiding van de populatie.

Bijlage 1.6.2 Beheerplan

De provincie maakt voor een aangewezen Natura 2000-gebied een beheerplan (artikel 3.8 lid 3 en 3.9 lid 3 Omgevingswet). In uitzonderingsgevallen kan dit de verantwoordelijke minister zijn voor het gebied. Hoewel het de naam van een plan heeft, is het als instrument in het stelsel van de Omgevingswet een programma.

Het beheerplan Natura 2000-gebied bevat de uitwerking in omvang, ruimte en tijd van de instandhoudingsdoelstellingen. Ook worden de te nemen maatregelen in samenhang beschreven (artikel 4.26 Bkl). Het is kader stellend.

Een beheerplan wordt uiterlijk binnen drie jaar na aanwijzing van een Natura 2000-gebied vastgesteld (artikel 10.18 lid 2 Omgevingsbesluit). Verder wordt het elke zes jaar geactualiseerd (artikel 10.18 lid 1 Omgevingsbesluit).

In het beheerplan staan de beoogde resultaten: hoe helpen de maatregelen om de natuurwaarden te beschermen, te herstellen of te ontwikkelen? Het beheerplan onderscheidt de maatregelen naar de verschillende habitats en soorten (artikel 4.26 Bkl).

Het bevoegd gezag kan het beheerplan gebruiken om beleid vast te stellen. Dit beleid kan gehanteerd worden bij vergunningen en besluiten op grond van de Omgevingswet. Het beheerplan krijgt dan voor dit onderdeel het karakter van een beleidsregel.

Het beheerplan geeft ook duidelijkheid over de ruimte die er is voor bepaalde activiteiten en economische ontwikkelingen. Daarom heeft het beheerplan ook het karakter van een vrijstelling. Activiteiten die volgens het beheerplan overeenstemmen met de instandhoudingsdoelstellingen, vallen niet langer onder de vergunningplicht.

Bijlage 1.6.3 Beoordeling van plannen, projecten en andere handelingen

Voor een plan of een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn maakt het bestuursorgaan dat het plan vaststelt, de aanvrager van de betrokken omgevingsvergunning, of het bevoegd gezag voor het projectbesluit een passende beoordeling als bedoeld in artikel 6, derde lid, van die richtlijn, van de gevolgen voor het Natura 2000-gebied. Een passende beoordeling moet gemaakt worden als een activiteit afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten significante gevolgen kan hebben voor een Vogel- of Habitatrichtlijngebied.

Het bestuursorgaan stelt het plan uitsluitend vast, en gedeputeerde staten verlenen voor het project uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, onderscheidenlijk het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten (Ow art. 16.53c).

Als die zekerheid niet kan worden verkregen, moet voldaan zijn aan elk van de volgende voorwaarden (art. 16.53c, artikel 10.24 lid 2 Bkl.):

- a. er zijn geen alternatieve oplossingen;
- b. het plan of project is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en

- c. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

De voorwaarden zijn nog strenger wanneer er significante gevolgen kunnen zijn voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort. In plaats van punt b hierboven geldt dan dat het nodig is vanwege (art. 16.53c):

- d. argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
- e. andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

Significantie

Gevolgen zijn 'significant' wanneer de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied op lange termijn niet gerealiseerd kunnen worden.

Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort dan wel de kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, kan sprake zijn van significante gevolgen.

Bijlage 1.6.4 Instandhoudingsdoelstellingen

De instandhoudingsdoelstellingen zoals bedoeld in de Omgevingswet beschrijven de doelen voor de instandhouding van leefgebieden, natuurlijke habitats en populaties in het wild levende plant- en diersoorten, zoals vereist door de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Deze natuurwaarden moeten in een gunstige staat van instandhouding gebracht of gehouden worden.

De 'staat van instandhouding' van een natuurlijke habitat wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- ♣ het natuurlijke verspreidingsgebied van de habitat en de oppervlakte van die habitat binnen dat gebied stabiel zijn of toenemen, en
- ♣ de voor behoud op lange termijn nodige specifieke structuur en functies bestaan en in de afzienbare toekomst vermoedelijk zullen blijven bestaan, en
- ♣ de staat van instandhouding van de voor die habitat typische soorten gunstig is.

De 'staat van instandhouding' voor een soort wordt als 'gunstig' beschouwd wanneer:

- ♣ uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de betrokken soort nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt, en dat vermoedelijk op lange termijn zal blijven, en
- ♣ het natuurlijke verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden, en
- ♣ er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populaties van die soort op lange termijn in stand te houden.

Beschermde natuurmonumenten

Bij een Beschermd Natuurmonumenten gaat het om de wezenlijke kenmerken (natuurschoon, natuurwetenschappelijke betekenis, dieren en planten) die in het aanwijzingsbesluit zijn vermeld en of handelingen schadelijk kunnen zijn en deze wezenlijke kenmerken aantasten.

Bijlage 1.6.5 Externe werking

Zowel projecten en andere handelingen in- als buiten een Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn. De wet kent namelijk de externe werking. Dit houdt in dat als een activiteit, die buiten een beschermd gebied plaats zal vinden, negatieve gevolgen kan hebben voor dat gebied, deze beoordeeld moet worden.

Bijlage 1.6.6 Bestaand gebruik

Onder bestaand gebruik dient te worden verstaan: “gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag”. Voor bestaand gebruik is in principe geen vergunning benodigd. Bestaand gebruik is echter niet vergunningsvrij als sprake is van een project met mogelijk significante effecten voor een Natura 2000-gebied.

Bijlage 1.6.7 Stikstof

Al jaren is in veel Natura 2000-gebieden sprake van een overschot aan stikstofdepositie, veroorzaakt door landbouw, verkeer en overige menselijke activiteit. Dit is schadelijk voor de natuur en het belemmert vergunningverlening voor economische activiteiten.

Vanwege een uitspraak van de Raad van State d.d. 29 mei 2019 kan niet meer gebruik gemaakt worden van automatische vergunningverlening op grond van de voorheen geldende drempelwaardes voor stikstofdepositie. Aangetoond moet worden dat er geen significant negatieve gevolgen kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Op grond van Afdeling 2.3 van de Ow worden omgevingswaarden vastgesteld met het oog op de doelen van de wet (artikel 2.9 van de Ow). Met dit instrument kan de gewenste te bereiken kwaliteit voor de fysieke leefomgeving worden vastgelegd.

Op grond van artikel 2.15a van de Ow heeft het Rijk omgevingswaarden voor stikstofdepositie vastgesteld. Het gaat dan om het percentage van het areaal van de voor stikstof gevoelige habitats in Natura 2000-gebieden waarop de depositie van stikstof niet groter is dan de hoeveelheid in mol per hectare per jaar waarboven verslechtering van de kwaliteit van die habitats niet op voorhand is uit te sluiten. Dit percentage is in 2025 tenminste 40%, in 2030 tenminste 50% en in 2035 tenminste 74%. Op grond van artikel 2.15a lid 2 van de Ow zijn deze omgevingswaarden bedoeld als resultaatsverplichtingen.

Om de depositie van een project te berekenen moet de meest recente versie van de rekentool ‘Aerius’ (AERIUS 2023) worden gebruikt. Als de projectbijdrage op de meest nabijgelegen ‘stikstofgevoelige habitattypen’ hoger is dan een berekende 0,005 mol/ha/jaar zijn mogelijk gevolgen te verwachten.

Bijlage 1.6.8 Vergunningverlening

Wanneer plannen bestaan om een project in- of rond een Natura 2000-gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegd gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Voor het uitvoeren van projecten in of nabij beschermde gebieden is vaak een vergunning op grond van de Omgevingswet (Ow) nodig. De hoofdvraag is of er een kans op significant negatieve gevolgen bestaat. Dat is het geval als op grond van objectieve gegevens niet valt

uit te sluiten dat het project significante gevolgen heeft voor de natuurlijke kenmerken van het gebied. Op deze vraag zijn twee antwoorden mogelijk:

- ♣ Wanneer uit een voortoets kan worden afgeleid dat als gevolg van een project geen significant negatieve effecten op een Natura 2000-gebied optreden betekent dit dat geen vergunning op grond van de Wet Natuurbescherming nodig is. Wel geldt altijd de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden (art. 11.6 Bal).
- ♣ Er is kans op een significant negatief effect. Dit betekent dat vergunningverlening (artikel 5.1 lid 1) aan de orde is. Omdat er kans op een significant negatief effect bestaat, is een passende beoordeling vereist (artikel 16.53c). Uit dit onderzoek, waarbij ook cumulatieve effecten moeten zijn meegenomen, kan blijken (1) dat er geen kans is op een negatief effect. In dat geval wordt de vergunning verleend. Ook kan blijken dat (2) er kans is op een aanvaardbaar negatief effect. In dat geval wordt de vergunning verleend onder voorschriften/beperkingen. Wanneer de gevolgen (3) inderdaad significant blijken te kunnen zijn moet aangetoond worden dat er geen alternatieven zijn, dat er een dwingende reden van groot openbaar belang is en dat voorzien is in compensatie.

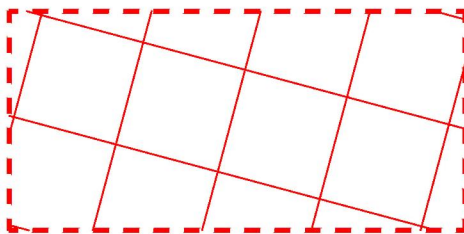
De aanvrager moet in de vergunningaanvraag zijn belang bij het verlenen van de vergunning motiveren. Binnen acht weken na datum van ontvangst wordt beslist of de vergunning verleend wordt, of dat de termijn eenmalig met zes weken wordt verlengd (enkelvoudige aanvraag). Bij een meervoudige aanvraag met daarin een flora- en fauna-activiteit kan advies en instemming nodig zijn. In dat geval kan de reguliere procedure verlengd worden met 4 weken. Ook kan sprake zijn van een uitgebreide procedure (beslistermijn 6 maanden en de mogelijkheid tot verlenging met redelijke termijn) bij bijvoorbeeld een enkelvoudige Natura 2000-activiteit of bij een meervoudige aanvraag met daarin een Natura 2000-activiteit.

Bijlage 2 Verschil oude en nieuwe situatie strandopgang

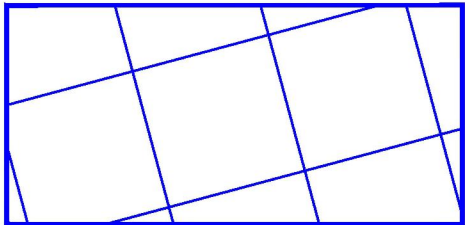
Bestaande situatie
betonplaten en straatwerk

totaal 770 m2

Nieuwe situatie
straatwerk en platen 847 m2
keerwand 9 m2

totaal 856 m2

Opdrachtgever:

de BUCH

Projectnaam:
Castricum aan Zee

Formaat:
A1

Status:
DB

Schaal:
1:200

Omschrijving:
Herinrichting strandafgang en plateau
Overzicht bestaande en nieuwe situatie verhardingen

Datum:
14-07-2025

Gelekd:

Gecontroleerd:

Projectnummer:
2023-006

Bladnummer:
01 van 01

